

Daudzpusīgās inteliģences

VIĻĀNU VIDUSSKOLĀ

Daudzpusīgo inteliģenču teorija

- Teorijas autors Hovards Gārdners;
- Pirmā nopietnā publikācija 1983. gadā
 - Grāmata - Frames of Mind;
- Šajā grāmatā Gārdners apstrīdēja līdzšinējo inteliģences definīciju, kas pamatā balstījās uz matemātiski-loģiskajām un lingvistiskajām spējām;
- Gārdnērs piedāvāja pārskatīt un paplašināt inteliģences definīciju.

Gārdnera inteliģenču veidi

Dabaszinātniskais

Interpersonālais

**Loģiski-
matemātiskais**

**Vizuāli-
telpiskais**

Pašizpratnes

**Ķermeņa-
kinestētiskais**

Muzikālais

Valodnieciskais

Teorijas pamatprincipi

- Katram cilvēkam piemīt visi astoņi inteliģenču veidi;
- Inteliģenču veidi darbojas saistīti savā starpā, veidojot kompleksu;
- Ir dažādi inteliģenču paveidi katras inteliģences ietvaros.

Ieguvumi no teorijas pielietojuma skolās

Skolēniem

- Iespēja apgūt mācību vielu sev piemērotākajā veidā;
- Iespēja pilnībā izmantot savas inteliģences;
- Estētiskāks un dažādotāks mācību process.

Skolotājiem

- Iespēja ieinteresēt skolēnus mācību vielas apgūšanai;
- Iespēja uzlabot mācību sekmes, piemeklējot skolēnam piemērotāko mācību vielas apgūšanas metodi;
- Iespēja celt skolēnu pašvērtējumu, ļaujot viņiem apzināties savu apslēpto potenciālu;
- Paaugstināta skolēnu atbildība par sasniegtajiem rezultātiem, jo viņi paši izvēlas vielas apguves veidu.

Pētījuma mērķis

Noskaidrot kādas ir visattīstītākās inteliģences Viļānu vidusskolas 10.-11. klasēs ar latviešu mācībvalodu

Pētījuma metode

2000.gadā izdotajā Skolu atbalsta centra pieredzes materiālā „Daudzpusīgā intelekta teorija skolā” piedāvātā daudzpusīgā intelekta 70 jautājumu **anketa**

Pētījuma rezultāti

Inteliģences veids	0 – 34 %	35 – 64 %	65 – 84 %	85 – 94 %	95 – 100 % 85 – 100%
Verbāli lingvistiskā	-	27 %	64 %	6 %	3 % 9 %
Matemātiski loģiskā	6 %	61 %	33 %	-	- -
Vizuāli telpiskā	-	42 %	52 %	3 %	3 % 6 %
Muzikāli ritmiskā	-	46 %	36 %	9 %	9 % 18 %
Ķermeniski–ķinestētiskā	6 %	18 %	55 %	15 %	6 % 21 %
Starppersonu – sociālā	3 %	43 %	42 %	9 %	3 % 12 %
Pašizziņas - intrapersonālā	-	27 %	67 %	3 %	3 % 6 %

Secinājumi

- Visizteiktākās inteliģences: ķermeniski-kinestētiskā, pašizziņas un verbāli lingvistiskā;
- Vismazāk izteikta ir matemātiski loģiskā;
- Vielas pasniegšanas veids neatbilst inteliģencēm, kas ir izteiktākās skolēnu vidū;
- Skolēniem, iespējams, ir pazemināts pašvērtējums, jo patreizējā sistēma liek viņiem domāt, ka viņi nav spējīgi matemātikā, lai arī galvenā problēma ir nepiemērots vielas pasniegšanas veids.

Ieteikumi skolotājiem

- Iepazīties ar daudzpusīgo inteliģenču teoriju un pielietot tās principus praksē;
- Attīstīt skolēnos pārliecību par savām spējām;
- Novirzīt uzsvaru no savām prasmēm un zināšanām uz katra skolēna izteiktākajām inteliģencēm;
- Iesaistīt skolēnus mācību metodoloģijas un vērtēšanas sistēmas izstrādes procesā.

Ieteicamās aktivitātes un uzdevumi

Ķermeniski – kinestētiskā intelīģence

Aktivitātes	Uzdevumi
<p>Praktiskie darbi; teātris, pantomīma; deja; aptaustīšana; lomu spēles; vietas maiņa; spēles ar kustībām; ekskursijas; „Mēmais šovs”; modeļu izgatavošana.</p>	<p>Mērīt objektus ar dažādu ķermeņa daļu palīdzību; izdomāt un izspēlēt lugu, kur darbojas dažādas ģeometriskas figūras; lietot dažādas matemātiskās spēles; izmantojot skaitāmo materiālu; sporta stafešu, kas ievērtu matemātiskos jēdzienus (funkcija, skaitļu virknes, u.c.), izstrāde un organizēšana.</p>

Ieteicamās aktivitātes un uzdevumi

Pašizziņas intelīģence

Aktivitātes	Uzdevumi
Individuāli uzdevumi; autonoma mācīšanās; izvēles iespējas mācoties; individuāls pētījums.	Atrast dažādus uzdevuma risinājuma veidus; vienmēr veikt kļūdu labojumu; risināt uzdevumus pēc paša sastādīta plāna.

Ieteicamās aktivitātes un uzdevumi

Verbāli lingvistiskā intelīģence

Aktivitātes	Uzdevumi
Lekcijas; diskusijas; vārdu spēles; stāstīšana; lasīšana; rakstīšana; „prāta vētra”; referāti; konferences; vēstures pētīšana; konkurss „Uzmini nu!”; esejas; piecrindes; aprakstu veidošana.	Izskaidrot, kā risināt uzdevumus; sastādīt spēles ar matemātiskiem terminiem; izdomāt pasakas par cipariem, figūrām; sastādīt teksta uzdevumus; sastādīt šifrētus uzdevumus.

Ieteicamās aktivitātes un uzdevumi

Vizuāli telpiskā inteliģence

Aktivitātes	Uzdevumi
<p>Vizuālās prezentācijas; mākslas nodarbības; iztēles spēles; vizualizācija; izkrāsošana; maketu gatavošana; puzles; objektu atpazīšana attēlos; izstādes; zīmēšana pēc stāstījuma; noformēšana; konstruēšana; karšu veidošana.</p>	<p>Likumus un paraugpiemērus ierāmēt ar spilgtas krāsas zīmuliem; veidot tabulas; mērījumos izmantot acumēru, tausti; uzzīmēt teksta uzdevuma nosacījumus; izdomāt savu mērīšanas sistēmu; zīmēt dažāda veida diagrammas; ļaut stundā bieži mainīt darba pozu.</p>

Ieteicamās aktivitātes un uzdevumi

Muzikāli ritmiskā inteliģence

Aktivitātes	Uzdevumi
<p>Dziedāšana; klausīšanās; procesa raksturošana ar noteiktām skaņām, ritmu, mūziku; rīmes, skaitāmpanti.</p>	<p>Matemātiskās darbības apzīmēt ar noteiktām skaņām; nodziedāt teksta uzdevumu; attēlot muzikāli un arī ritmiski skaitļu virknes; rēķināt mūzikas pavadībā.</p>

Ieteicamās aktivitātes un uzdevumi

Starppersonu – sociālā inteliģence

Aktivitātes	Uzdevumi
<p>Pāru darbs; grupu darbs; simulācijas; diskusijas; teksta papildināšana; viedokļu apkopošana; palīdzība: izskaidrot citiem; stundu vadīšana skolotāja vietā; intervijas; preses konferences; tematiski vakari.</p>	<p>Kādam izskaidrot nesaprotamo; ar kādu klasesbiedru savstarpēji labot izrēķinātos uzdevumus; grafiski attēlot savus sasniegumus konkrētajā tematā.</p>

Ieteicamās aktivitātes un uzdevumi

Matemātiski loģiskā inteliģence

Aktivitātes	Uzdevumi
Problēmu risināšana; aprēķini; eksperimenti; kritiskā domāšana; sagrupēšana; šifrēšana; laika līnijas veidošana; shēmu veidošana; konkursi „Kas? Kur? Kad?”; paradoksu meklēšana; kļūdu atrašana un meklēšana tekstā; līdzību un atšķirību meklēšana; rēbusi.	Vairāk rēķināt galvā; lietot kalkulatoru; atrast kopīgo dažādos uzdevumos; izzināt dažādu ciparu sistēmas un sastādīt uzdevumus; sastādīt matemātiskus uzdevumus, lai citi risinātu; risināt „Cietos riekstus”.

Ieteicamās starpdisciplinārās aktivitātes

- Apvienotās stundas/mājas darbi;
- Projekta darbi, kas sevī iever aktivitātes, kas ir piemērotas skolēniem ar dažādām vadošajām inteliģencēm.